

Samozadovoljevanje je otrokova zasebna stvar

V predšolskem obdobju je samozadovoljevanje zelo pogosto. Vendar pri otroku ne gre za enako vrsto samozadovoljevanja kot pri odrasli osebi. Malčki med raziskovanjem svojega telesa spoznajo, da jim naključni dotiki vzbujajo ugodje.

Starši pogosto ne vedo, kako ravnati v situacijah, ko otrok ponavljajoče stimulira svoje mednožje. Po obširno razlago smo se obrnili na psihologinjo **Andrejo Pšeničny**.

Otrok že od rojstva raziskuje svoje telo in odkriva ugodje. (Foto: iStockphoto)

Otrok se že rodi kot spolno bitje, to ne »postane« šele s spolnim zorenjem. Od rojstva raziskuje svoje telo in njegovo delovanje. Kmalu odkrije ugodje, ki mu ga daje stimulacija spolnih organov z roko ali s predmetom, zato ga začne ponavljati. Najpogosteje se samozadovoljevanje začne v obdobju navajanja na kahlico, saj so do takrat genitalije običajno skrite v plenički in se stopnjuje med tretjim in petim letom. Samozadovoljevanje je torej povsem normalno in običajno, slej kot prej ga odkrije vsak otrok. Otroci se samozadovoljujejo, ker jim to nudi ugodje, vendar ga ne povezujejo s predstavami o spolnem odnosu. Namenjeno je užitku, sproščanju napetosti (npr. vznemirjenja, razburjenja...) ter raziskovanju.

Samozadovoljevanje ne pomeni, da je otrok prezgodaj ali pretirano seksualiziran in nima nikakršnih škodljivih psihičnih ali telesnih posledic, pogosto otroku celo pomaga sproščati čustvene stiske. Zato lahko opazimo, da je pogostejše v stresnih situacijah, na primer ob rojstvu drugega otroka, konfliktih s starši ali vrstniki itd. Zaradi tega ima grajanje in kaznovanje otroka zaradi samozadovoljevanja prav nasproten učinek; stisko, strah in jezo ob kaznovanju si bo otrok olajšal s še pogostejšim samozadovoljevanjem.

Neprimerne reakcije odraslih

Neustrezne in neprimerne reakcije odraslih lahko vodijo do resnih škodljivih posledic za otrokov čustveni razvoj, če so šokirani in jezni ob otrokovem samozadovoljevanju ali pa zaradi tega otroka zasramujejo. S takimi odzivi namreč otroku sporočajo, da je spolnost nekaj umazanega, grdega in grešnega, kar lahko izkrivi otrokov čustveni razvoj – opremi ga z občutki krivde in sramu, kar vodi v spolno zavrtost. Na ta način starši lastno spolno zavrtost prenašajo na otroke, saj gre za njihove občutke sramu in krivde, ki jih vsilijo otroku ob povsem naravnem in zdravem početju.

Neprimerne reakcije staršev lahko vplivajo na otrokov čustveni razvoj. (Foto: iStockphoto)

Dovolite otroku zasebnost

Samozadovoljevanje je otrokova zasebna stvar in kot tako bi jo morali starši sprejemati. Pretirana pozornost in opazovanje otroka med samozadovoljevanjem ali celo »lovljenje« otroka pri tej dejavnosti pomeni vdiranje v njegovo zasebnost, obenem pa tudi pridaja pretirano pomembno mesto spolni aktivnosti. Otrok svojega početja ne doživlja kot »neustreznega,« zato se lahko zgodi, da se začne samozadovoljevati kjerkoli. Osnovna naloga staršev v tem primeru je, da otroku dajo vedeti, da njegovo vedenje ni napačno, vendar tega ne delamo kjerkoli (kot tudi ne lulamo kjerkoli), temveč obstajajo za to bolj primerni zasebni kraji (npr. spalnica, kopalnica).

Preverite zdravstveno stanje otroka

Včasih je dotikanje genitalij lahko tudi posledica infekcije rodil ali sečil, zato naj starši preverijo, ali je videti znake vnetja, izpuščaje, oziroma če morda otroka ti organi pečejo ali srbijo. Takrat je seveda potrebno obiskati zdravnika.

Dotikanje genitalij je lahko tudi posledica infekcije. (Foto: iStockphoto)

Če pa se frekvenca samozadovoljevanja poveča, morda celo do te mere, da začne resno motiti njegovo normalno življenje, igro ali druženje z vrstniki, skušamo najprej ugotoviti, v kakšni

čustveni stiski je naš otrok, da potrebuje toliko razbremenjevanja napetosti in pomirjanja. Če tega ni mogoče ugotoviti s pogovorom in se pretirano samozadovoljevanje nadaljuje, postane stalno, ali v primeru, da nikakor ne uspemo preprečiti samozadovoljevanja na javnih mestih, je potrebno poiskati strokovno pomoč razvojnega psihologa ali pedopsihiatra. Prav tako pa je nujno poiskati strokovno pomoč, če na podlagi drugih znakov posumimo, da je mogoča spolna zloraba, saj se tudi zlorabljeni otroci pogosteje samozadovoljujejo.

Nasprotni učinek kaznovanja

Dokler je samozadovoljevanje le ena od otrokovih dejavnosti, ne posegajte vanj, zlasti otroka nikdar ne kaznujte ali celo ustrahujte, da bi samozadovoljevanje ukinili! Otrok se bo sicer skrtil pred vami, vaše zavračanje pa bo povzročilo predvsem to, da se bo kasneje, kot odrasel, sramoval svojega telesa in svojih spolnih želja in bo zato imel težave pri normalnem navezovanju partnerskih stikov. Če vas otrokovo samozadovoljevanje moti, se morate zavedati, da je to posledica vašega (zavrtega) dojemanj spolnosti in ne otrokovega neustreznega vedenja.

Kadar se otrok samozadovoljuje pred vami, ga skušajte zlepa zamotiti in preusmeriti k drugim prijetnim aktivnostim in se z njim pogovorite o razliki med zasebnim in javnim početjem. Tako se boste lahko izognili lastnim občutkom sramu in neugodja, ne da bi jih prenašali na otroka, obenem pa jih boste učili realnosti, da je za vsako početje potrebno poiskati primeren kraj in čas, ker s tem preprečimo negativne odzive okolja na naše ravnanje.